

LUD

Jedynie pismo polskie w Brazylii wychodzące dwa razy na tydzień.

Wydawca: Książk Stanisław Piasecki
Redaktor odpowiedzialny: Stanisław Bęben

PRENUMERATA: W Brazylii 10\$000 z góry, 11\$000 z dołu, półroczna 6\$000; za przesyłkę osobną, nie we wspólnych paczkach, dopłaca się 3\$000; w Argentynie 6 pezów; w Europie 3 dolary; w Ameryce Północnej 2-50 dolary; w Urugwaju 3 pezy urugwajskie.

Adres Redakcji „Ludu”: Curitiba — Av. Dr. Jayme Reis 115
Adres dla listów: Curitiba — Caixa Postal 155 — Paraná, Brasil

OGŁOSZENIA drobne do 3 cm. wysokości przez jeden łam: 1 raz 2\$, 2 razy 3\$, 3 razy 4\$, 4 razy 5\$ i t. d. Ogłoszenia płaci się zawsze z góry, inaczej nie umieszcza się. Ogłoszenia można płacić znaczkami pocztowymi.

„O POVO“ -- Jornal polono bisemanal

Cena numeru 200 rejsów

W KURYTYBIE do nabycia w sklepach pp. Domańskiego, Krzyżanowskiego, Kubisa i Aleksandra Majewskiego.

KWESTJA RZYMSKA.

Radosna wieść obiegła cały świat katolicki dnia 11-go lutego bieżącego roku, że rząd królestwa włoskiego pogodził się z papieżem i dał Kościołowi katolickiemu całkowite zadostuczynienie. Papież przestał być więźniem we Watykanie.

Jak wiadomo, papież od początku wieków średnich mieli swoje własne państwo kościelne, czyli byli zupełnie niezależnymi w zarządzie Kościoła powszechnego. Nie należy tego tak rozumieć, żeby papież odebrali przez to ziemie jakiegokolwiek państwa lub narodowi Kościół rzymski posiadał tak liczne nadania i darowizny już od czasów przesładowań około miasta Rzymu, że nazwano to patrimonium sancti Petri — ojcowizną św. Piotra. Otóż na tych obzarach na leżących do Stolicy apostołskiej, ściśle wymierzonych i uporządkowanych przez papieża świętego Grzegorza Wielkiego (w latach 590 — 604) król francuski Pepin Mały, a potem cesarz rzymski Karol Wielki (w roku 800) — przyznali papieżom prawa monarchiczne — zwierzchnicze, by w zarządzie Kościołem papież byli niezależni a zarazem, by mogli być sprawiedliwymi sędziami w sporach między narodami chrześcijańskimi. To państwo kościelne istniało z górą przeszło tysiąc lat. Upadło ono w roku 1871 przy zjednoczeniu Włoch czyli nowej Italii. Na czele jednoczących nowe Włochy stali wtedy sami maseni — wolnomularze, zwani we Włoszech karbonariuszami, zaciekli wrogowie kościoła, religii i papieżstwa. Podeszli oni najświętsze prawa papieża i ich niezależność zaręczono im układami międzynarodowymi. Po zabierali wszystkie dobra papieskie, nawet dobra Stowarzyszenia. Rozkrzewienia Wiary czyli Propagandy, zbierane przez cały świat katolicki tak że zabrakło środków na utrzymanie tych tysięcy kościołów i pomników — arcydzieł sztuki — jakimi Kościół od dwóch tysięcy lat prawie wzbogacił Włochy. Przeciwno temu rabunkowi i grabieży zaprotestował przed całym światem papież Pius IX, państwa włoskiego nie uznał, rzucił klątwę na grabieżców, a sam zamknął się w Watykanie. Rząd włoski zaczął zaciekle przesładować kościół katolicki, a najwięcej w Rzymie. Burmistrzami miasta wiecznego mianowano zaciekle wolnomularzy, którzy brutalnie bezczelnie święte pamiątki Rzymu aż do czasów Mussolini'ego. Najsmutniejszej pamięci były rządy burmistrza Nathana żyda, który z rozkazu wolnomularstwa, na pohanie kościoła

katolickiego, sprowadził do Rzymu wszelkich sekciarzy amerykańskich, a metodystom nakazał by na wzgórzu Janiculus powyżej Watykanu wystawili swój zakład i zbór. Heretycy ci, jak plugawe robactwo, rozlali się po całym Rzymie, lecz wierzącego ludu włoskiego nie zdołali oderwać od Kościoła.

Tym i wszelkim innym bezczestwom położył kres — genialny mąż stanu i opatruncelowy człowiek powojennej Italii — Benito Mussolini — dyktator Włoch. I temu nieufala Stolica Apostolska, lecz przez 7 lat swych rządów dowiódł dostatecznie swej dobrej woli. Sam był wolnomularzem i socjalistą w całej praktyce i w końcu doszedł do wniosku, że jak nowych Włoch nie wydobędzie ze spiskowych macek, tak między narodowego wolnomularstwa jak i socjalizmu, kraju nie doprowadzi do ładu. Konsekwentnie też zniszczył i wypędził we Włoszech masonerię, socjalizm osłabił i zbliżył się do Kościoła katolickiego uświęcając choć późno swój związek małżeński i chrześcijaństwo. Będnowierców amerykańskich poskromił, metodystów we wzgórza Janiculus przepędził, zagranicznym heretykom zabronił jakiegokolwiek nauczania wieczornego i nocnego i w końcu osłabił, że przy pełnych prawach we Włoszech jest tylko Kościół katolicki, który Italję uczynił wielką.

Otóż ten i taki Mussolini, postanowił sobie rozwiązać i kwestję rzymską czyli pogodzie nową Italję z Kościołem rzymskim. Po długich układach, przy najlepszej woli papieża Piusa XI, umowa doszła do skutku i została uroczysto podpisana dnia 10-go lutego 1929 roku. Ze strony rządu włoskiego stanął do podpisu sam Mussolini, a ze strony papieża sekretarz stanu kardynał Gasparri; po podpisaniu, podali sobie ręce obaj mężowie stanu i padli sobie w objęcia; wzruszenie i radość z tak wielkiego aktu udzieliła się wszystkim obecny. Po 59 latach, otwarta zawsze tak zwana kwestja rzymska została załatwiona pomysłnie. Jestto piękny dar dla papieża Piusa XI, który 12-go lutego obchodzi 7-mą rocznicę swego wyboru na stolicę apostołską, a Mussolini nazywa ugodę z papieżem historycznym dniem w siódmą rocznicę rewolucji faszystowskiej we Włoszech.

Podajemy tu najogólniejsze warunki tej ugody.

Papież otrzymuje prawa zwierzchnicze czyli monarchiczne na obszarach Watykanu i skrawku ziemi ku morzu liczącym około 15000 mieszkańców, na których sprawuje nominalny rząd; w zarządzie Kościołem papież ma wszelką swobodę; rząd włoski wypłaca jako

odszkodowanie 750 milionów rejsów (przeszło 300 milionów mil. rejsów), które papież podzielił między skrzywdzone stare kościoły i ich fundacje; bazylika św. Piotra zostaje otwartą dla władz włoskich; rząd wystawi przy Watykanie osobną stację kolejową; król włoski otrzymuje w bazylice św. Piotra swoją własną trybunę królewską; papież mianuje nunejusza przy Kwirynale a król posła przy Watykanie; kardynałowie włosi (kurjali) otrzymują order Anuncjaty, zostają zrównani w honorach z książętami domu królewskiego i otrzymują prawo honorów wojskowych i t. d. — Papież ze swej strony zobowiązuje się być neutralnym w sprawach politycznych, wydawać rządowi włoskiemu zbrodniarzy i prostych przestępców, którzyby się schronili na terytorjum kościelne; biskupi włoscy składają przy sięgę wierności rządowi włoskiemu, a rząd włoski uznaje małżeństwa kościelne jako akta cywilne z wszystkimi skutkami i t. d.

Sam akt pojednania kościoła z państwem włoskiem odbędzie się bardzo uroczysto. Król włoski ma przyjechać uroczysto do Watykanu i złożyć hołd papieżowi a papież rewizytując króla w Kwirynale, uzna państwo włoskie. Ludność Watykanu i okolicy nie jest bynajmniej zaniepokojona nowymi planami gdyż wie, że rządy papieża będą tylko nominalne, a Piusowi XI chodzi mniej o władzę doczesną jak tylko o to, by zagwarantować sobie jak najzupełniej wolną rękę w zarządzie Kościołem. Ojciec św. Pius XI całą sprawę przedłożył już kołom katolickim w Hiszpanji, Francji, Niemczech i innych krajach. Zawszad otrzymali zapewnienia, że sfery katolickie zgadzają się na to, co on postanowił, mimo to dla zatwierdzenia tak ważnego kroku papież chce zwołać sobór powszechny do Rzymu w roku 1930. Opowiadają już że pierwszą podróży odprawi papież do ulubionego przezeń Medjolanu. Wogóle, radość ogarnęła katolicką ludność Włoch, że ten stan nie normalny między państwem a kościołem raz się zakończył.

Mussolini i król włoski odbierają ze swej strony liczne telegramy z życzeniami w tej sprawie rzymskiej. Król hiszpański Alfons XIII, przesłał 12-go lutego pierwsze takie telegramy z życzeniami i wyrazami radości; z nimi napływają coraz liczniejsze telegramy tak do Watykanu jak i do Kwirynalu.

Na wypadek ten, o tak olbrzymiej doniosłości politycznej, zwracają ogromną uwagę i koła dyplomatyczne Ligi Narodów w Genewie. Rozchodzi sięgote, czy papież wstąpi i czy należy go poprosić o przystąpienie do Ligi

Narodów. W kołach watykańskich twierdzą stanowczo, że papież do Ligi Narodów nie wstąpi, gdyż papieżstwo jest również instytucją międzynarodową, której inna instytucja przepisów dawać nie może, a nadto sprawy religijne wyłączają nie należą do Ligi Narodów.

Wogóle kwestją rzymską i jej ostatecznym rozwiązaniem zajmuje się obecnie cały świat

Straszliwa zima nawiedziła Europę

w pierwszej połowie lutego obecnego roku. Prócz Hiszpanji, nieznanie od długich lat mrozy zaciążyły nad całą Europą, nawet południową. Wielu ludzi pomarzło od zimna, nawet w Konstantynopolu 5 osób. W Bułgarji panuje straszliwy mróz i obfite opady śnieżne. W Sebenico zamarzło morze Adryatyckie, pierwszy raz od niepamiętnych czasów. W Krakowie zmarzło i umarło w następstwie zimna aż 400 osób przeszło. W Konstantynopolu zmarło wszelkie ruch wskutek zimna, a pociągi międzynarodowe utknęły w zaspach śnieżnych. Grypa od ząbień zapławała namiętnie, a stada zgłodniałych wilków nie pozwalają wychylić się nikomu z domu, lub wyprawić się za miasto. W Serbji ściał mróz wszystkie rzeki, a w Dalmacji i Bośni spadł termometr 4 i 5 lutego na 35 stopni poniżej zera. We Włoszech również panuje straszliwy mróz. W Piacenza i Padua mróz doszedł do 18 i 16 stopni; według profesora meteorologii Eredia, to polarne wiatry wiejące od bieguna północnego przez Rosję, obniżyły tak całą ciepłotę w Europie. Telegramy z Rzymu z 13-go lutego donoszą, że straszne zimno trwa bez przerwy w całym Włoszech. We Ferrarze leży śnieg na 70 centymetrów wysoko przy 12 stopniach mrozu. We Florencji, Peruzji i Ancona śnieg pada ciągle. We Wenecji wszystkie kanały zamarły. W Paryżu mróz 16 stopni poniżej zera według telegramów z 13-go lutego; pociągi nadchodzą z wielkim spóźnieniem. Nad Angliją całą panują straszne śnieżnice, wichury i dotkliwy mróz według telegramu z 13-go lutego. W Konstantynopolu leżał 12-go lutego śnieg na 9 stopni wysoko; wojsko odpędza wilki z przed bram stolicy.

Wiele okrętów zamarzło w Bałtyku i stanęło wśród lodów, Kanał cesarza Wilhelma zamarł. We Wiedniu panuje mróz 18 stopniowy. Największe zimno z Europy środkowej zaciążyło nad Bawariją górna koło Monachjum. Na morzu Czarnem zaleją straszne wichury i śnieżnice; rosyjski parowiec «Krasnów», na którym

„Oświata”

gorliwszej członkowie w trosce o emigrację wydał i polecają do nabycia następujące niezbędne dla Rodaków w Brazylii dzieła:

- 1) **Rozmówki Polsko-Portugalskie**, ks. J. Górala. Cena 2\$, z przesyłką 3\$500.
 - 2) **Słownik Portugalsko-Polski — Dictionario Portugues-Polono** Ks. J. Górala. Cena 16\$000, z przesyłką 16\$800.
 - 3) **Mała Gramatyka Języka Portugalskiego** wraz z rozmówkami. Cena 4\$000, z przesyłką 4\$500.
 - 4) **Słowniczek Polsko-Portugalski** kolonistów polskich w Brazylii ułatwiający niezmiernie zrozumienie całej pracy naszych rodaków po koleniach. Cena 1\$000.
 - 5) **A Polonia na Literatura Brasileira — Polska w Piśmie-nictwie Brazylijskiem**. Wielkie dzieło propagandy Polski w Brazylii. Cena 8\$000, z przesyłką 8\$500.
- Pionierów** można przesać i w znaczkach pocztowych — sellach brazylijskich. **Wysyłka** książek tylko za gotówką. Adres: „Oświata”, Curitiba, Caixa postal 155 — Paraná.

—
Powyższe dzieła można nabyć: **W Rio de Janeiro:** Livraria Allemã, Rua Chile 7. **W São Paulo:** Livraria Edanée, Rua São Bento N 71 (Caixa 2. V.) Livraria Zenith — Rua São Bento 40 B. **W Porto Alegre:** Prof. Wiktor Kowalski, Av. Minas Geraes, 20. D.
jedzie Trocki z rodziną do Konstantynopola, wzywał pomocy 4-go lutego i dotychczas nie wpłynął do Bosforu. Zimno sięgnęło aż do Grecji; w Macedonii wskazuje termometr 23 stopnie mrozu. Na kanale La Manche utrudniają śnieżnice i gęste mgły niestychanie żegluga. Całą Rosję ogarnęła straszna zima, nawet na Krymie wskazywał termometr 40 stopni mrozu 6-go lutego. Zato w Grenlandji, według telegramów z 6-go lutego z Kopenhagi, panuje nadwyzczaj tąg odna zima, niewidziana tam nigdy; niema ani śniegu ani lodów a średnia ciepłota w styczniu wyniosła 48 stopni Fahrenheita powyżej zera.

Z Brazylii.

Kurytyba
PROFESOR DR. ODO BUJWID, znany bakterjolog polski, bawił przez dłuższy czas w Rio Grande do Sul i zastępował posła Grabowskiego na sejmiku polskim w Porto Alegre w dniach 20 i 23-go stycznia bieżącego roku. Obecnie donosi telegram z Rio z 5-go lutego, że «boletim dos Serviços Economicos e Commercias do Ministerio das

Relações Exteriores» przynosi następującą notatkę o wynikach pracy p. dr. Bujwida: «Profesor Odo Bujwid, bakteriolog polski i profesor uniwersytetu krakowskiego, odwiedził kolonie polskie w Rio Grande do Sul; odprawił tam i konferencję na której stwierdził, że fałszywymi są wszelkie pogłoski o zdrowotności Brazylii, któreby przeszkadzały większemu napływowi emigrantów do tego kraju. Po powrocie do Europy ogłosi dr. Bujwid rozprawę o kolonizacji Brazylii i to że stanowiska lekarskiego, jednym słowem — klimatem i przyszłością Brazylii jest dr. Bujwid zachwycony»

P. PAWEŁ GERECHTERA, honorowy konsul brazylijski z Katowic z Polski zjechał do Brazylii w styczniu. W tych dniach przybył aż do Kurytyby, by przy patrzeć się stosunkom w południowej Brazylii a przedewszystkiem nawiązać stosunki z tutajszymi firmami herwowymi. P. Gerechter postanowił sobie zając się propagandą herwy w Polsce; z Kurytyby wyjeżdża on wprost z powrotem do Polski.

HUCZNY KARNAWAŁ odbył się w Kurytybie zwłaszcza we wtorek zapustny. W corso czyli objeździe zapustnym po głównych ulicach Kurytyby wzięło udział 623 samochodów i pojazdów, z tego 11 powozów, 39 samochodów ciężarowych a 573 samochodów osobowych.

ROBERT MAGIEROWSKI zamieszkały na kolonii Santo Ignacio został uwięziony za napad na jakąś pannę. («Dia» 14-go lutego 1929).

FELIKSA BERNARDA ZDANOWSKIEGO, zdanego na bruku kurytybskim, omal nie przejechał tramwaj na ulicy Iguaçu dnia 14-go lutego o 11-go dzinie. Na szczęście motorowy zatrzymał na czas wagon, który już włókł nieszczęśliwego na króciutkiej przestrzeni. Zdanowski nie odniósł żadnych ran ale skarzy się na wielki ból w całym ciele; starca odwieziono do szpitala. Mimo dobrych rad i chętnie pomocy tyłu rodaków, p. Zdanowski umiłował życie Diogenesa, traci i gubi nieustannie cenę częściokroć rzeczy, któremi obdarowywują go miłośnicy rodacy; wreszcie nie chce iść i siedzieć w żadnym schronisku czy domu zaopatrzenia na stare lata. Widocznie chce na wolności dokonać swego żywota.

Parana.

WSZYSCY TRĘDOWACI z kolonii Afonso Camargo zostaną 20-go lutego przymusowo odstawieni do leprozacji św. Rocha pod Piraquarą w osobnym wagonie przeznaczonym dla tych zarażonych.

GJARAPUAWA. — Prefekt Guarapuawy dr. Antonio Ribeiro de Brito został 13-go lutego w nocy zastrzelony. Blizszych szczegółów nie podaje telegram. Nieznani mordercy zbiegli.

LAPA. — W nocy z 11 na 12-go lutego został zabity na drodze do Agua Amarella 3 strzałami z rewolweru robotnik Pedro Pinto de Almeida. Mordercy zbiegli wśród ciemności nocnych.

SÃO MATHEUS. — Znowu rozchodzą się wieści, że w São Matheus tryśnie źródło ropy i to w głębokości zaledwie 100 metrów. Już w głębokości 60 metrów zjawili się gazy i olej, źródło to wykrył inżynier niemiecki Schermuly.

IPIRANGA. — Z powodu znacznego podwyższenia podatków municypalnych przez prefekta Hildebrando de Araujo przyszedło tu do rozruchów. Masa narodu, licząca co 400 głów ruszyła do miasta, skąd w trwode zbiegł prefekt i urzędnicy

do Ponta Grossy. Wystano policję i część żołnierzy z 13 pułku do Ipirangi dla zaprowadzenia porządku. Według wiadomości późniejszych okazuje się, że była to manifestacja zupełnie spokojna prawdziwa «romaria da miseria» z białą chorągwią na czele. Wogóle w lasach wrze na prefekta z powodu tych podatków, gdyż nawet na «casebres dos pobres caboclos, perdidos no matto» nałożono podatki.

Rio de Janeiro.

ZAWIESZENIE PIĘKNEGO OBRAZU JEZUSA CHRYSZTUSA w głównej sali tutejszego trybunału sądowego odbyło się 31-go stycznia popołudniu wśród wielkich uroczystości. Najpierw poświęcił obraz arcybiskup Dom Sebastião Leme. W uroczystości wzięło udział mnóstwo prezydentów, sądowych, sędziów, adwokatów asystentów sądowych i wiele wybitnych osobistości. Uroczystości przewodniczył prezydent sądu Nabuco de Abreu, który przemówił pierwszy, że obraz Zbawiciela w salach sądowych Brazylii są już tradycją naszego kraju. Kiedy w głębi sali zajaśniał i podniesiony został obraz Jezusa Chrystusa, orkiestra odegrała poważny hymn nastrojowy. Potem przemówił dr. Pinto Lima, na temat, że katolicyzm jest religią narodową Brazylii, a obraz Chrystusa w sądach są naszą tradycją narodową. «Nasi adwokaci w Rio de Janeiro są katolikami z przekonania. Obrazu Zbawiciela w sądach domaga się katolickie sumienie nasze, a na to zgadzają się i nasze sumienie republikańskie. Obraz Chrystusa ukrzyżowanego przedstawia ofiarę fałszywego wyroku sądowego i dlatego obraz Jego powinien wisieć w sądach». — Sędzia dr. Edgard Costa przemawiał na końcu. Uwielbiał w swej mowie katolicyzm i oświadczył, że obraz Zbawiciela jest symbolem sprawiedliwości. Brazylija narodziła się chrześcijańską i chce nią pozostać na zawsze.

PENSJE URZĘDNIKÓW federalnych podwyższył już prezydent Brazylii Luis Waszyngton i podpisał odnośny dekret 29-go stycznia bieżącego roku. W stosunku do roku 1914 podniesiono (z przed wojny) pensje o 100 procent choć stopa życiowa podrożała od tego czasu o 150 procent. — Zapewne i kategorie innych urzędników zwłaszcza stanowych, zaczną zabiegać o podwyższenie swych płac.

AŻ 500 TURYSTÓW zjechało z Uruquaju, Argentyny i z północnej Ameryki do Rio, by się przypatrzyć uroczystościom karnawałowym.

NOWY BRAZYLIJSKI KODEKS KARNY zawiera jeszcze pewne ustępstwa dla gier hazardowych. Zniesiono oślawioną ruletę w Copacabana-Casino, gdzie się wielu ludzi zgrywało z pieniędzmi do nitki, a oto donoszą gazety riockie, że szulerzy upatrzyli sobie Petropolis pod Rio na brazylijskie Monaco. Petropolis, to letnia rezydencja bogaczy, wyższych sfer brazylijskich i dyplomatów zagranicznych. Ołóż tam na stanąć nowe Kasyno czyli nowy dom gry hazardowej w pieniądze. Ogół jednak oburza się już na ten plan, a i gazety występują przeciwko temu.

WEDŁUG OCENY URZĘDU STATYSTYCZNEGO czyli spisowego w Rio de Janeiro, to ludność Brazylii wynosiła z końcem 1928 roku okragło 40 milionów głów.

ZACIEKŁOŚĆ KARNAWAŁOWA w Rio przybrała takie rozmiary, że kluby karnawałowe Democraticos i Tenentes do Diabo postanowiły w pierwszą niedzielę postu urządzać objaz-

dy karnawałowe po ulicach. Policja sprzeciwiła się temu stanowczo, że karnawał zakłóca zupełnie zwykły bieg życia stoicy. Gazety zamiast potępić te wybrzydki doradzają, by kluby apelowały aż do prezydenta Republiki, jakby prezydent nie miał nie do roboty tylko czekał na udzielanie pozwolenia na głupstwa karnawałowe.

Minas Geraes.

BYŁY PREZYDENT BRAZYLIJ ARTUR BERNARDES został uroczystie powitany przez władze i ludność w Bello Horizonte po swym powrocie z Europy. Dnia 30-go stycznia wydano uroczysty bankiet na cześć Bernardesa w którym wzięły udział najwyższe osobistości rządu stanowego z prezydentem Antonio Carlos na czele. Powitania nadesłało 180 municypjów z ogólnej liczby 214 Okazuje się z tego, że był prezydent Bernardes obraca się wszędzie swobodnie, tak w Rio de Janeiro przez czas dłuższy, jak obecnie i w Minas Geraes. Nigdzie nie było żadnych zamiarów zamachowych ani nawet najmniejszych napastowań lub obelg, jako konieczne chciała wymyśleć prasa opozycyjna zwłaszcza w czasie pobytu Bernardesa w Rio.

Telegramy z Polski.

Wiedeń, 5-go lutego. — Donoszą z Bukaresztu, że poseł polski zawiadomił rząd rumuński o gotowości Rosji do natychmiastowego wprowadzenia w czyn paktu Kelloga, ooby znaczyło, że rząd rosyjski nie zamysła nigdy odrywać Besarabji siłą oręza od Rumunii, do czego rościł sobie jakieś tam prawa. Taki układ zostałby podpisany w Moskwie pojutrze.

Bukareszt, 5-go lutego. Rząd rumuński wezwał posła swojego w Warszawie, by się udał natychmiast do Moskwy i podpisał tam protokół Litwinowa nad ratyfikacją paktu Kelloga. Rząd sowieców ogłasza już urzędowo, że zgadza się na zastrzeżenia Rumunii, zatwierdzone także przez Polskę, co wszystko razem zostanie dołączone do protokołu przy podpisywaniu paktu Kelloga.

Podajemy do wiadomości, że naszymi rolnicze firmy **CASA HACKRADT** będą w tym roku jeszcze tańsze aniżeli w przeszłym.

Ze swiata.

Rosja. Leningrad dawny Petersburg liczy obecnie 1,300,000 mieszkańców, w czem 84,500 żydów.

Telegram nadesłany 11 stycznia z Rio do kurytybskiej «Republica» oświadcza: «Bolszewizm rzyjski popadł w straszne przesilenie, tak że już nawet zwolennicy jego domagają się nowego wstrzyknięcia olejku kamforowego. Sam Kalinin, prezydent republik sowieckich przemawiając przed radą wykonawczą sowieców, oświadczył wprost, że trzeba się obecnie chwycić środków radykalnych, by uratować dalszy byt rządów bolszewickich. Ziemię już podzielono między 25 milionów małych właścicieli. Wypadłoby ją dalej jeszcze dzielić dla tem lepszej uprawy. Rezultat i końcowy wynik łatwo przewidzieć: podzielią ziemię aż do śmiechomości dla każdego a z tego powstanie ogólna nędza.

KTO MA OSOBNY TALERZ TEN - KULAK, A KTO - KULAK - NIEMA PRAW ZADANYCH. Walka, jaka rozgorzała w Rosji sowieckiej przeciw «ku-

Znany w Brazylii **KSIĄDZ KASPER SŁOMIŃSKI**, były wizytator Księży Misjonarzy prowincji polskiej, zmarł 15-go lutego b. r. w Poznaniu, jak nam donosi kablogram. Nekrolog s. p. Zmarłego pomieścimy w następnym numerze «Ludu»

lakom». (Kulak oznacza zamożnego chłopca w Rosji), a właściwie wogóle przeciw chłopom, wywołuje bardzo sprzeczne zdania, w samem kierownictwie partii komunistycznej. I tak np. sam Rykow, na ostatnim zjeździe komunistycznym w Leningradzie wyraził się, że chłopcyliby idjami gdyby wykonywinalikazy rządu przy obecnej jego polityce.

Skoro bowiem jakiś wieśniak ma żniwo lepsze niż jego sąsiedzi, robi się z niego «kulaka», pozbawia prawa głosowania, przygniata podatkami i ogłasza za wroga społeczeństwa. Jeżeli chłop kupi gramofon, maszynę do szycia albo radio «aparata, staje się «kulakiem» a jegożdziemom nie wolno chodzić do szkoły.

Chłopi nie śmieją nawet używać łyżek metalowych i jeść każdy z osobnego talerza ale wolą grzebać drewnianymi łyżkami we wspólnej misie, byle tylko nie byłby zdeklarowanymi «kulakami».

Jakżeż więc — zapytał Rykow można polepszyć warunki bytu, jeżeli uprawiamy takie niedorzeczności?

Afganistan.

W kraju tym rozgorzała straszna wojna domowa. Dawny król Amanullah zgromadziłszy silne wojska odzyskuje powoli władzę w kraju inarazie ogłosił Kandahar jako stolicę Afganistanu. W kraju powstało kilku emirów różnych szczepli, którzy wzajemnie się zaciekle zwalozają.

Niemcy.

ŚLĄSK NIEMIECKI KOZŁEM OFIARNYM.

Berlin. — Przedstawiciel wrocławski «Vossische Zeitung», Martin Darge nadsyła dziennikowi swemu obszerny artykuł pod tytułem «Gospodarka Śląska wobec zamkniętych drzwi». W artykule tym p. Darge stwierdza, że niezwykle ostre wystąpienie pruskiego ministra Steigera przeciwko wszelkiemu importowi bydła z Polski do Niemiec wywoła w nieagrarnych kołach Górnego i Dolnego Śląska olbrzymie zdziwienie. Koła te obawiają się, że wywody dr. Steigera w Opolu, nie pozostaną bez odpowiedzi ze strony polskiej i wskutek tego utrudnią poważnie nawiązany na nowo kontakt w sprawie roko- wań handlowych Pan Darge podkreśla tu, że od trzech lat wojna celna polsko-niemiecka rozgrywa się kosztem Śląska. Liczba upadłości i nadzorów przymusowych wzrasta coraz bardziej równolegle z zamykaniem fabryk z bezrobociem, z bankructwami zmniejsza się ruch towarowy i osobowy na kolejach i na kanałach. Nie tylko Górny, ale i Dolny Śląsk ponosi olbrzymie straty.

GENERAL SEECKT O WOJNIE.

Berlin. Z Londynu donoszą, iż był komendant Reichswehry Seeckt, ogłosił w «Eve-

ning Standard» uwagi na temat organizacji powojennej armji

General Seeckt nie wierzy, aby propaganda pokoju zdołała zapobiec przyszłej wojnie, nie wierzy również, aby prace Ligi Narodów nad rozbrojeniem zdołały zażegnać konflikt zbrojny między narodami.

Zdaniem generała Seeckta czas wielkich armij kontyngentalnych minął bezpowrotnie. Armja przyszłości będzie niewielką ale za to doskonale wyćwiczoną. Na wypadek wojny armja taka stanowić będzie kadry dla całego narodu, który stanie pod bronią.

Teoria generała Seeckta, jak widać, znalazła całkowite zastosowanie w organizacji niemieckiej Reichswehry.

UOZCIWY GŁOS NIEMCA Z RACIBORZA O OPIEKĘ POLSKI NAD PRZEMYSŁEM GÓRNOŚLĄSKIM.

Pierwszy burmistrz Raciborza Kaszny złożył rządowi pruskiemu memorandum o stosunkach gospodarczych i komunikacyjnych na terenie tych części Śląska, które odstąpiono Polsce i Czechosłowacji.

Burmistrz Raciborza stwierdza, że cały przemysł górnośląski otacza Polska a doskonałą opieką i ochroną zapewniają mu wspaniałe rozwój i ponosi w tym celu wielkie ofiary materialne. Zarówno polityka taryfowa jak i polityka inwestycyjna, jak budowanie szeregu linii kolejowych ma na celu rozwój przemysłu górnośląskiego.

Te wyjątkowo szeregowe wynurzenia niemca są wymownym dowodem, jak kłamliwe i tendencyjne były biadania niemieckie po podziale Górnego Śląska i jak argumenty gospodarcze, podnoszone przez Niemców, zwracają się przeciw nim samym.

ZBECZESOCZONE KIRKUTY CZYLI CEMENTARZE ŻYDOWSKIE.

Berlin. — Żydowska agencja telegraficzna donosi, że pomimo energicznej kontrakcji wypadki znieważania cementarzy żydowskich w Niemczech wciąż się powtarzają. Ostatnio niewykryci sprawcy znowu

Znana nam firma «Fabrica Iguaçu» została zmieniona na: **COMPANHIA INDUSTRIAL BRASILEIRA** której dyrektorami zostali zamianowani: Dyrektor Prezes: Dr. Jose Gonçalves de Sá, Dyrektor Wice-prezes: Dr. Emilio Gonçalves de Sá, Dyrektor Techniki i Handlu: Dr. Bento Munhoz Rocha Netto. Nowej Firmie życzy Redakcja najlepszego powodzenia.

KURS HANDLOWY.

Cheez być prawdziwym buchalterem? Cheez nauczyć się księgowości handlowej bez trudu, w najłatwiejszy sposób? To zapisz się na **Kursu Handlowe do Instituto Technico Commercial** — Rua Commendador Araujo N 276. Program nauki zarejestrowany, Dyplom ważny. Ułatwia się wszystko, wszyscy się nauca. Kurs ukończony — Dyplom oddane. — Za dwie godziny nauki dziennej płaci się miesięcznie 30\$000. Kurs języka portugalskiego i korespondencji handlowej i t. d. Utrzymuje się Internet. — Mówi się po polsku. — Po informację do **Instituto Technico Commercial** Rua Commendador Araujo N 276 — Kurytyba

APTEKA „TIRADENTES“
Aptekarz: KUNO KLEEMANN
Kurytyba — Praça Tiradentes 37 — Telefon 1054
Bogaty skład nowo sprowadzonych artykułów drogerijnych i aptekarskich, krajowych i zagranicznych, perfumarii, mydelek, artykułów gumowych, asiliny i t. d. — Recepty lekarskie wykonuje się sumiennie i po cenach umiarkowanych.
W aptece tej udziela kilku lekarzy porady lekarskiej.
MÓWI SIĘ PO POLSKU.

Koloniści

DOŚWIADCZENI
W ROLNICTWIE
UŻYWAJĄ TYL
KO MASZYN OD
FIRMY:

Casa Hackradt
CURITYBA, Rua 15 de Novembro 96.

CAIXA POSTAL 420.

A GRANDE CASA POPULAR

Cały swój ogromny skład
materiałów

Likwiduje!

Powinni wszyscy korzy-
stać z tak rzadkiej okazji.

Rua 15 de Novembro 43—45.

zbezczeszcili omentarz żydowski
w Kosenbergu (Prusy Wschod-
nie), oprócz tego po raz dru-
gi znieważono omentarz w
Fischbachu w Bawarii Ogól-
nym zbezczeszczonego w
Niemczech 69 omentar-
zy żydowskich.

(Przyp. Red. Przypuśćmy, że
by w Polsce choć na jednym
omentarze żydowskim dopusz-
czono się takiego barbarzyń-
stwa — co za hałas w Lidze
Narodów; a wobec Niemców,
to żydzi cicho).

KORESPONDENCJE.

MARUMBY DOS ELIAS, —
Marumby (Roxo Roiz) 1-go
lutego 1929 r.

Czytając korespondencję, pew-
nego kolegi nauczyciela, który
otwarcie zbija kilku poprzednich
korespondentów, nie mogę zamil-
czeć, lecz chcę również dorzucić
kilka słów ze swego w tym kie-
runku doświadczenia.

Ten pewien kolega nauczyciel
pisząc, rozwódził się w swojej ko-
respondencji, że jakoby nauczycie-
le sami byli sobie winni, że często
między nimi a kolonistami przy-
chodzi do rozmaitych nieporozu-
mień i t. p. Daje przy tem krótką,
poglądową naukę, jak ma się naucz-
yciel względem kolonistów zachowa-
wać, by mógł coś na kolonii
zdziałać.

Pięknie. Najzupełniej się z tem
zgadzam. Często, my nauczyciele,
sami jesteśmy sobie winni, czy to
z braku doświadczenia na tem po-
lu pracy, czy też swym niewłaści-
wym postępowaniem na kolonii i t. p.
To jest słuszna racja, bez zarzutu.

Ala? — Czy my nauczyciele je-
steśmy istotami doskonałymi, nieo-
mylnymi i wszystką wiedzący?
Sądzę że wcale nie. My — prawie
powiedziałem — nawet nie jesteśmy
nauczycielami, ale dopiero kan-
dydatami na nauczycieli, pełni jesz-
cze braków, niedoświadczeni, o ni-
skim poziomie intelektualnym, któ-
ry dopiero kiedyś w przyszłości
gdy będziemy na tem polu prakty-
kować, doświadczać, poznawać za-
danie tej pracy t. j. gdy będziemy
nad sobą pracować i dokształcać
się — możemy z czasem dopiero
być prawdziwymi nauczycielami.

Dotychczas takimi jeszcze nie je-
stemy, ale mimo to, każdy z nas
przygotowując się do tego zawo-
du, ma w sobie pewną część tej
poręczności i chęci, nie tylko dla
siebie i swego dobra, ale do czegoś
większego, wzniołszego i
szlachetniejszego, w którym to ce-
lu, jeżeli dotąd nie, to na przysz-
łość pragnie się poświęcić. Każdy
z nas — podług mego zdania —
pracuje, czy też powinien pracowa-
wać z tą myślą i z tą ideą, by
coś zbudować, dokonać i rozgani-
sować, ale czy wszędzie można
coś zdziałać?

Pomyślmy nad tem dobrze i za-
stanówmy się, czy tu szanowny
korespondent, przypadkowo się nie
omylił?

Są kolonie, na których mimo
tego, że większość nie umie czytać
i pisać, a można bardzo pięknie i
łatwo pracować i coś zdziałać, ale
ludzie ci choć są analfabetami, ma-
ją w sobie tę dodatnią zaletę, że
potrafią zrozumieć, jaka jest im
bieda w świecie bez tej nauki czy-
tania i pisania, jaki brak w życiu;
potrafią o czemś szlachetniejszym
pomyśleć, zażęknąć, a nawet w wol-
nych chwilach po pracy — spuścić
swą głowę w dłoń — marzyć o
innem zupełnie niż codziennym ży-
ciu. To są przodownicy po kolon-
jach. Tym ludziom mówić i
opowiadać, o tym szerokim świe-
cie, o tem co się gdzieś dalej dzie-
je, o tem że trza się jednaczyć i
użyć; wytłumaczyć im co to jest
ta oświata, ta szkoła i to T-wo, to z
ciekawością będą się przysłuchi-
wać, starając się wszystko dokład-
nie zrozumieć. Tu dosyć jest temu
nauczycielowi umiejętnie postąpić,
by ich porwał za sobą w to słone-
ce oświata.

Są jednak takie kolonie gdzie
nie ma już mniejsza liczba analf-
betów, ale i mniejsza liczba, tych
przodowników i tu właśnie trudno
jest sobie poradzić. Ci ludzie po-
 prostu nie chcą człowieka rozumi-
mieć — podejrzewając, że to co
mówi i zamierza zrobić, to wszyst-
ko dla własnego interesu. Nie mo-
że im się w głowach pomieścić, że
człowiek dla nich i ich dobra mo-
że się poświęcić. Słuchać, — jeżeli
im się coś mówi i wyklada — będą
z wielkim zainteresowaniem i na
wszystko będą głowami kiwać ale
nie wyjdą na dwór robią sobie
tyło z tego co z torebki do pieprzu-
ku.

— No cóż tam kumotrze, jak
wy uważacie — tak prawi jeden
do drugiego po ukończeniu ze-
brania, lub pogadanki, na której
nauczyciel wysłał się do oświaty
by im wytłumaczyć i przekonać
ich — prawdę mówił ten nasz na-
uczyciel?

— Hm... — odpowiada drugi
gadając, bo mu tak gadać trza było,
przecież bierze z tego pieniądze.
Każdy pilnuje z czego żyje, itd. itd.
Tym ludziom można tłumaczyć
lata całe, to ich nie przekonano, bo
są niezdolni do myślenia t. j. mo-

KURSIENIEDZY.

Dolar	\$8410
Lira włoska	\$442
Frank francusk	436
Angielski funt sterling	413401
Par argentyński	34650
Frank szwajcarski	15634
Złoty polski	\$974

UDZIELA się języka portugalskie-
go, oraz innych rzemieślników w zakre-
sie programu oświaty efektyw-
nych, oraz dla nowo przybyłych z Pol-
ski. Blisze informacje w Redakcji „Lu-
du” na Avenida I. Jayme Reis N 115

Potrzeba zaraz dobrej KU-
KARKI oraz dzieł
czynny do usług domowych.
RESTAURACJA
Travessa Zacharias 11, Curityba

Klinika Chirurgiczna
RUA AQUILABAM N. 66.
Telefon N. 448.
Chorych zamieszkoanych przyjmuje się na
stały pobyt. Nowy aparat Roetgens
(tao-X). Specjalność: choroby chirur-
giczne, kobiece i dr. moczowych.
Dr. Antoni Rydygier

SZAKIER DOWYNAJĘCIA.
Szakier blisko miast jest tania do wy-
najęcia. Informacji dzieła się ulicy
Floriano Peixoto N 6

POLSKI ZKŁAD
Jubilarsko-Zegamistrzowski
A. NIELC
Kazimierza Wojanowskiego.
Rua Ebano Pereira N 19
przyjmuje zegarki, zegary i wszelką bi-
żuterję. Wykonuje naprawy z gwaran-
cją szybko i tanio.

RESTAURACJA Smaczne cie-
płe i zimne
obiady i kolacje można otrzymać w każ-
dej chwili według życzenia klientów.
Szuraszko najlepiej przygotowane, do
tego napoje krajowe i zagraniczne.
Zawsze świeży szops Atlantic.
Travessa Zacharias N. 11 na-
różnik — Curityba.

NA KOLONJI IRAT sprzedam
tania 8 akrową gospodarke. Zie-
mia pierwszej jakości, odległa 18 kilo-
metrów od Iraty, 1 kilometr od miast-
eczka na tejże kolonii, gdzie panuje
wielki ruch wozowy i gdzie są mły-
ny parowe, kościoły: polski, niemiecki i
ruski i także szkoły. — Zapisania na
miejscu u Edwarda Kley.

RESTAURACJA
Deposito Atlantia
Rua Mar Floriano Peixoto N 83
róg Praça Carlos Gomes
Smaczne obiady i kolacje, ciepłe obiady
według życzenia klientów. 6 dań
pierwszorzędne pieczywo. Zawsze świe-
ży szops biały i czarny Atlantic.

„Polski Okręt Krakus” 16,000 tonn

odpłyne z Santos dnia 11-go Kwie-
tnia 1929 na Powszechną Wystawę
Krajową

Santo -- Gdynia w 17 dni.

— 000 —

Rodacy jadący tym statkiem na Powszechną Wystawę Kra-
jową będą mieli atrakcje jak: Teatr, kabaret, dancing, za-
bawy dla dzieci, z udziałem i pod kierownictwem naszego
znanego artysty p. Tadeusza Morozowicza, specjalnie zaan-
gażowanego przez Kompanję Chargeurs Reunis.

Bilety nabywać już można u przedstawiciela

P. TEOFIL G. VIDAL

RUA 15 DE NOVEMBRO N. 115.

AGENCI FIRMY:

Ladislau Bukowski, Ponta Grossa — Parana — Praça Barão
de Guarana N 4 — Caixa postal 174.

João Szklenniarz — Prudentopolis — Parana — Praça 15 de No-
vembro, 4.

Albin Piotrowski — Iwaha — Parana,
Ludovico Hawryluk — Iraty — Parana.

Stanislau Gluszczyński — Marechal Mallet — Parana.

João Zawadzki & Cia — Fluvopolis — Parana.

Wł. Kacprzak — Rio Claro — Parana.

Kółko Rolnicze, adres Ks. Zdzisłowo — São Mathous — Parana

Francisco Pasternak — Itayopolis — Alto Paraganassu —
Estado Santa Catharina.

Casa dos Retalhos

Ogromny wybór materiałów w resz-
tkach różnej jakości.

Ceny niesłychanie niskie.

KORZYSTAJCIE Z TAK RZADKIEJ OKAZJI.

Rua Candido Lopes 202

towa, p. t. „Na Wędkę” w której
działnie się popisał tak koleczy,
jak również i koleżanki, za co
stusnie zasługują na pochwałę i
wspomnienie. I tak: Rola Rafała
odegrał sekretarz Kółka Młodzieży
„Zgoda”, rolę Seweryna Józef
Krawczyk, Kubusia Józef Koczyla,
rolę Anieli: Stanisława Filipowna,
Heleny Maryjanna Kryjakówna.

Na udekorowanie tej pociesznej
krotochwili zaplanowano z reży-
sem Janem Czerwińskim nadają-
cą się bardzo do onego przedsta-
wienia pieśń „Łódka moja łódka-
co naprawdę ubawiło gości do
półna w noc.

Towarzystwo to szczerze i wale-
nie na siłach leż silne duchem, wysta-
wiło od Maja zeszłego roku to jest
od czasu zorganizowania, do No-
wego Roku 4 sztuczki teatralne
dając tym sposobem znaczną po-
moc T-wu szkolnemu, a reszle o-
bracając na potrzebne rzeczy Kół-
ko Młodzieży „Zgoda” jak n. p.
podręczniki teatralne, do gry i za-
baw i t. d.

Obecnie skarbnikiem K. M. „Zgo-
da” został wybrany jednogłośnie
miejscowy nauczyciel p. **Władysław
Wypych** jak również i bibli-
jotekarzem szkolnym. Okazuje on
szczerą chęć i informuje wszyst-
kich, czego właśnie brakowało w
nazem K. M.

Kończąc to pismo oświadczam, —
że i w dalszych borach parafialskich
młodzież uprawiając „bataty” nie
zapomina o tem co jej jest dro-
gie, a tem jest oświata która otwie-
ra oczy tym co patrzą a nie widać,
a takich jeszcze jest wśród
nas wielu.

Cześć.
Sekretarz K. M. W. „Zgoda”
Władysław Koczyla.

ształceniem, dyplomowany, z dypl-
mem ważnym w Stanie Rio Gran-
de do Sul, znający doskonale w
mowie i piśmie język portugalski,
cieszy się sympatią i powodze-
niem u władz brazylijskich. Wobec
tego protestujemy przeciwko nie-
słusznym ogłoszeniom w „Echo
Polskim” a za niem i w „Ludzie”
przezw. Dr. Mączewskiemu i róż-
nym fałszywym ostrzeżeniom zwró-
conym przeciw jego osobie, aby
polaków kolonistów w błąd wpro-
wadzić, gdyż Ci panowie w gaza-
tach takowe ogłoszenia zamieścili,
czyniąc to przez zemstę osobistą
względem niego.

Gabrjel Muszyński
Stefan Trzaska
Józef Olewiecki
Mieczysław Kmakiewicz
Józef Olewiecki Syn
Stefan Tabaczyński
Antoni Pietraz.

KURTYBA, 9-go lutego 1929.
Do Szanownej Redakcji „Ludu”.
Mam zaszczyt powiadomić Szan-
owną Redakcję, że zostało zalo-
żone w Kurtybie Towarzystwo
Płki Nożnej „**ORZEŁ**”.

Zarząd stanowią:
Prezesem Władysław Troczyński
Wice-Prezes Kazimierz Wysocki
I zzy Sekretarz Polan Kossobudzki
Skarbnik Józef Wiśnik, Kap. dru-
żyny Teodor Żubiński, Zastępca
Stefan Lasota, Gospodarz Romig-
usz Duszcak, Komisja Rewizyjna
Stanisław Bodaczny, Mieczysław
Duszcak.

Z poważaniem
Sekretarz **Polan Kossobudzki.**

11 DE MAIO, ERECHIM. (Rio
Grande do Sul). Styczeń 1929

PROTEST.

Ny, niżej podpisani, mieszkańcy
13 de Maio i kolonii okolicznych,
rozpoznawszy pracującego pomię-
dzy nami p. **Dr. medycyny A.
Mączewskiego** stwierdzamy, iż on
praktykuje jako doktor medycyny
i leczy ludzi lekarstwami aptecz-
nymi, a nikogo nie hypnotyzował
nigdy, oraz, że jest to człowiek
bardzo wykształcony naukowo, in-
teligentny i przy bardzo zdrowych
zmysłach, nasłownie jako doktor
medycyny z uniwersyteckim wy-
-

ELIXIR 914

1 pastylki 914.

Kilkudniowe zaliczenie: 1) Ozyści krew,
2) Sprowadza zanik przyszców, plam,
swędzenia ran i t. p. 3) Usuwa reuma-
tyzm, ból głowy i guści. 4) Usuwa obja-
wy syfilistyczne. 5) Wzmocnia trawienie.
Elixir 914 nie atakuje żołądka, jest
najlepszym środkiem czyszczącym krew,
uznanym przez okulistów i lekarzy cho-
rob syfilistycznych.

Dozwolony przez Urząd Zdrowia D. N.
z S. Paulo N 26 z 21 2 - 1918.

Slyenne lekarstwo

HAEMATOGEN

D-RA HOMMELA

rozpowszechniona po całym świecie już od 35 lat działa znakomicie przeciw: **Anemii, Skleroze, Suchości, Malarji — Neurastenji, fbrze, grypie, zapaleniu płuc, szkarlatynie, odrze, chorobom kobiecyim, skrofotom, astenji i t. d.**

Haematogen

D-RA HOMMELA

działa zawsze z zupełnym skutkiem.

Cosulich Line Trieste

Okrety odchodzą z Santos:

DO EUROPY:
Marta Washington

DO BUENOS AIRES

Szyfkiarty z Europy: Znakomicie urządzone pośrednictwo w zamowieniach szifkart w głównych miastach Europy, szczególnie z Polski. Okrety odchodzą z Triestu.

Główni agenci: **Societade Anonima Martinelli** — S. Paulo: Rua 15 de Novembro 35 — Santos: Rua 15 de Novembro 34.

Proście o Informacje: **JOAO NOCITI**
Caixa Postal 248 — Rua Marechal Deodoro 63 — Curitiba.

BALSAMO

leczy reumatyzm, bóle piersiowe, bóle zębów, uszu, nerwalgie, kolki, świeże rany i t. p.

Lekarstwa tego zazywa się przez nacieranie.

Jest do nabycia we wszystkich aptekach.

Cruzeiro Pilsen i Pomba

SĄ NAJLEPSZE PIWA NA LATO.

Cervejaria Cruzeiro

Telefon 495. — CURITYBA

VANADIOL Grande Tonico Phosphatado

Oczyszcza krew i wzmacnia nerwy.

Co dzień wydają się recepty na to lekarstwo medycy Brazylii i Argentyny, mia nowicie profesorowie: Dr. Miguel Comto, Austrógislo, Juliano Moreira, Rocha Faria, Rubião Meira, Dr. Diego Faria, Dr. Walter Seng, Dr. Luc. Gualberro jakoteż i inni lekarze.

Rozmaitości.

ORYGINALNY PROJEKT ZNAKOWANIA PRZESTĘPCÓW ROZWAŻANY JEST WE FRANCUSKICH SPHERACH POLICYJNYCH.

We francuskich sferach policyjnych rozważany jest obecnie oryginalny projekt najbardziej nowoczesnego znakowania przestępców w sposób, umożliwiający bez trudu ustalenie tożsamości, a nawet sfachu notorycznych kryminalistów.

Dotychczas stosowane w krynminalistyce dla celów rozpoznawczych systemy, a więc zarówno rejestrowanie znaków szeregowych, jak i dokonywanie odcisków daktyloskopijnych okazały się niewystarczające, a wobec bardziej wyrafinowanych, a więc specjalnie groźnych przestępców, w ogóle straciły swą wartość. Ustalono mianowicie, że znaki szeregowe, które przez długi czas uważano za najbardziej utrwajające rozpoznawanie przestępców, dają się obecnie dzięki nowoczesnym zabiegom chirurgicznym z łatwością usunąć lub całkowicie zmienić.

Nawet uchodząca za niezawodną daktyloskopia dla nowoczesnych przestępców nie jest groźną, gdyż albo dokonują się przestępstwa w jedwabnych rękawiczkach albo nawet używają gumowych osłon na palce, przyczem nie raz te osłony mają wyłoczone pory skóry, co wprowadza władzę śledczą na zupełnie fałszywy tor.

Rozważany obecnie projekt znakowania przestępców jest właściwie zmodyfikowanym systemem średniowiecznego piktowania znaków przy pomocy podskórnych zastrzyków odpowiedniej ilości płynnej parafiny. Dokonane doświadczenia wykazały, że po takim zastrziku można wycisnąć na skórze danego osobnika znaki dowolnej formy i wielkości, przyczem znaku takiego nie można byłoby już w żaden sposób usunąć, chyba jedynie przez wycięcie skóry, co jednak znowu pozostawiałoby nieusuwalny znak.

Zastosowanie nowego systemu umożliwiłoby uloczenie odpowied-

nych znaków dla poszczególnych kategorii przestępców, przyczem projektowane jest wyciskanie znaków na plecach, co byłoby o tyle humanitarne, że taki znak nie byłby dla wszystkich widoczny i nawet kąpiel w kostiumie nie zdradzałaby przestępcy.

TRAGEDJA OJCA.

W starej dzielnicy Berlina, Cassele, bandyci coraz to dają znać o swych zbrodniach występianach; policja miejsowa otrzymała rozkaz najenergiczniejszej walki z nimi. Przewodnik policji Werner Rau podczas obchodu swego rewiru zastrzymał młodego bandytę, zaareztował go i nałożył mu kajdanki na ręce.

Pańujące ciemności nie pozwoliły policjantowi przyrzec się aresztowanemu. Młody zbrojnyca jednak po zaczętej walce zdążył uwolnić się z kajdank, uderzył przewodnika i rzucił się do ucieczki; policjant dobył rewolwer, wystąpił za niepokajającym i trafił go w plecy. Nadbiegli inni agenci na ratunek kolegi i poścignęli ranneho bandytę do latarni. Można sobie wyobrazić rozpacz ojca, który się przekonał, że aresztował i rani własnego syna, Herberta, który dał się wciągnąć do szajki złe czyniów, operujących na przedmieściach Berlina.

UCZTA WESELNA W JUGOSŁAWII

W miasteczku Sotin w Jugosławii, zamieszkałym w większości swej przez Niemców plebie szwabów, dziesiętnastoletni Anpni Seidl zaślubił szesnastoletnią Tressę Schwarzer.

Na ucztę zaproszono 550 gości, przybyło jednak poza tem kilkadziesiąt nieproszonych mieszkańców miasteczka; wszyscy oni jedli i pili przez osm dni. Po ukończeniu tej ucztu obłożono, że spożyto przez te osm dni: 36 wieprzów, 4 woły, 8 cieląt, 400 kur, 200 gęsi i tyleż indyk; napoje reprezentowały 2 hektolitry wódki i 20 hektolitrow pwa. Zjedzono również olbrzymie ilości chleba i ciasta.

A pesymiści twierdzą, że źle się dzieje ludziom na świecie.

DESZOZ NA ZAWOLANIE.
Ludzie nauki przemysłują nad

C. E. SCHULZ & CIA.
Następcy Ceira Schulza
Najlepsze **PIECZAKI** Najlepiej zaopatrzona **Księgarnia i Papiernia**. Drukarnia najskłonna. Przybory do rysunków technicznych.

Curityba, Rua do Serro Azul 66-72 obok urzędu Sztowego (Delegacja Fial).

Wielki wybór dejetonacji jak: Figury Świętych, różańca medaliki i obrazy. — Nowy sortymenpapieru karbowego w rozmaite drzewce.

Kompletne rzybory szkolne. Wtrolec: **Kanendarze Europejskie** w wielkiej borse.

Apteka Tell

HUNGARIA

Sigel Ezel & Cia.

Lekarstwa i preparaty krajowe i zagraniczne.

Vermicide bil — wróg robaków i glist ubrań i sukien.
Farby Tell najlepsze do farbowania dzw. do ciasta chleba.

Fermento eil — ekonomiczne drożdże do ciasta chleba.
Recepty lekarskie załatwia się szybko i sumiennie.

ZIEMIANA SPRZEDAŻ.

Sprzedaż 431 akierów bardzo dobrej ziemi z przewami herowenji; ziemia ta się daje tak na plantację jak i na pastwiska dla hodowli bydła. Ziemia ta znajduje się w miejscowości blisko **Lustosa** około 7 mil od **Ipiranga**. Drogi są dobre; cena akiera 140\$ mniej więcej, zaley od wpłaty. Warunki spłaty są wygodne. — Informacje udziała: **Dr. Thomaz Pereira**
Rua Comendador Araujo 341 — Curitiba.

Dobra okazja!

Do sprzedania 16 akierów ziemi bardzo urodyniej, same kapoery, jest las i pastwiska przy samej kolejki żelaznej 4 kilometry od miasta **Palmeira**.

Na tejże jest Desvio z depozytem drzewa trzech tartaków które daje 400\$000 dochodu miesięcznego i wyżej. UWAGA: Na zadanie kupujący może nabyć tażą ziemi. Wszelkiej informacji udziela: **Antoni Dorabialto — Palmeira — Paraná.**

APTEKA

HUMANTARIA — DROGARIA
Rua D. Trajano Reis N 3 — Curitiba

Wszelki wybór lekarstw i preparatów krajowych i zagranicznych po cenach niskich.

Recepty lekarstwu załatwia się szybko i sumiennie.

Sprzedam 83 akierów dobrej ziemi w miejscowości Amolafca za 180\$000.
Jos Czeluśniak, Campo Magro

—

tem jakby oponować przyrodę i za pomocą elektryczności spowodować deszcz na każde życzenie. W tych usiłowaniuach przoduje Ameryka. W Kaliforniji czynione są próby z aparatem, zbudowanym przez inżyniera Haighta, który stwierdził, że jego wynalazek raz na zawsze rozwiąże zagadnienie puchy. Aparat ten wysyła prąd, wwołujący opady deszczowe w pobliżu blisko kilometra.

Aparat większy od zbudowanego modelu, a zbudowany na tych samych zasadach, rozszerza możliwość oddziaływania na pogodę nawet na dużą odległość. Jeżeli ten wynalazek amerykańskiego inżyniera okaże się istotnie praktyczny, to może dojść do tego, że deszcz będzie padał na rozkaz władzy państwowej, lub gminnej.

Inna rzecz, czy będzie można wstrzymać deszcz, gdy go będzie za wiele.

SLUB NA WULKANIE.

Dotąd na różne ekscentryczności zdobywali się jedynie Amerykanie; obecnie nśladować ich zaczynają Japończycy. To też w państwie wschodzącego słońca sluby w samolotach wcale nie należą do rzadkości.

Niedawno nawet święta góra Japonji, vulkan Fudzijama był po raz pierwszy w dziejach widowni zawarcia małżeństwa. Para małżeńska tworzyli: profesor uniwersytetu w Tokio i pewna nauczycielka; przebrani w długie białe stroje mnichów buddyjskich — weszli na szczyt wulkanu i czekali wschodu słońca. Slubu udzielił im kapłan buddyjski w chwili, gdy symbol Japonji — wchodzące słońce — rozsyłał po całej gorze swe promienie.

Powszechna Wystawa Krajowa.

Oprócz Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu, która sama przez się będzie ogromną atrakcją — w tymże czasie przez szereg miasteczek Polska będzie widownią **rozlicznych zjazdów, kongresów, zawodów sportowych,**

Przejazd okrętowy na spłaty **MIESIĘCZNE PO 50\$000**. Kto chce sprowadzić fa-

Jacob Niskier
Rua Saldanha Marinho N. 159 — Curitiba.
Mijając do Brazylii niech się zgłosi do **Jacob Niskier** który załatwia przejazd. Szyfkiarty na spłaty po tej cenie co za gotówkę. Wstępne płaci się od 100\$ do 150\$000 — Zgłaszac się w god. pod 8 — 10 i od 1 — 5.

KSIEGARNIA I DRUKARNIA

Antoni Rydygier & Cia. Limtd.

Rua Barão do Serro Azul N 6 — CURITYBA.

Księgarnia: Książki w językach: polskim, portugalskim i francuskim

Książki szkolne i pomoce naukowe dla szkół polskich i brazylijskich. Materiały piśmienne oraz książki handlowe dla wszelkich bur. **Słownik Portugalsko - Polski, Rozmówki Polsko - Portugalskie.**

Drukarnia i introligatornia: Przyjmuje się zamowienia na roboty drukarskie i wykonywa się natchmiast po cenach bardzo niskich.

Dewocjonalja: Różańca, księżeczki do nabożeństwa krajowego i zagranicznego wydawnictwa. Figury, krzyżki, obrazy, medaliki i t. d. Posiada na składzie Elementarze K. Lecha. Cena 3\$000

MASZYNY DO SZYCIA HAFTOWANIA

Mamy na składzie wielki wybór różnych maszyn do szycia; są droższe i tańsze, nadają się do jakiegokolwiek pracy kra-

wieckiej.

Sprzedajemy te maszyny na spłaty

miesięczne.

Prosimy odwiedzić naszą stałą wystawę.

RICARDO HOENE & Cia.

Rua Barão do Rio Branco 338 — Curitiba.

Flja: **Bio Negro**. Przedstawicielstwo naszej firmy w Ponta Grossa, São Bento, Joinville, Ouro Verde, Tres Barras, Campo Largo

VIGOGENIO Apteka Polska

Założona w roku 1877.

JOÃO VIDAL NETO

Curityba — Rua Floriano 23 —
rog Mar. Deodoro — Paraná —
Telefon 492.

Wielki wybór w drogeriach. Produkty chemiczne. Lekarstwa nacjonalne i zagraniczne. Recepty załatwia się szybko i z największą ostrożnością. Konsultajum: D-rów Moreira, Borges de Macedo i t. d.

Najtańsza apteka w mieście. Załatwia się zamowienia w dzień i w nocy.

Mówi się po polsku.

—

—

Czy już wyrównałeś swój rachunek za **Świat Parański?**

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

Od Redakcji.

Wpłacili za różne rzeczy panowie: **Józef Wysocki 10\$, Stanisław Kieras 10\$, za prenumeratę Rako wicza, Marcin Wróblewski 10\$, Józef Miodocki 15\$, Józef Bozkowski 11\$, Wojciech Trojanowski 10\$, Stanisław Wierzbicki 10\$, otrzymano za prenumeratę p. Józefa Filipa, Franciszek Klimczewicz 25\$, Adam Cuder 3\$ otrzymano, kalendarz wysłano, **Józef Wolkowicz 13\$, Ludwik Dorota 11\$, Mierzwa i Kłosowski 17\$, Wawrzyniec Wróblewski 3\$500, Daniel Królkowski 19\$, Józef Kozłowski 20\$, Andrzej Łukaszewski 23\$, Leonard Banasz 10\$, Jan Kot 20\$, Antoni Redys 10\$, Józef Wysocki 5\$, Stanisław Przepióra 10\$, Przew. Ks. Hypparowski 41\$, Jan Wagner 10\$, Zapłaćci za prenumeratę „Ludu” i „Przyjaciela Rodziny”, na ręce Michela Szajki z Brechin Panowie: Fran. Prychla 45\$, Fran. Klimkowski 10\$, Fran. Tabaczynski 15\$, Wład. Braciak 12\$, Waleenty Szajgwa 15\$, Jakób Sobieraj 21\$.****

ynne lekarstwo

HAEMATOGEN

D-RA HOMMELA

O. E. SCHILZ & CIA.
Następcy **Ceira Schulza**
Najlepsze **PIECZAKI**. Najlepiej zaopatrzone **Księgarnia i Papiernia**.

Przejazd okrętowy

na spłaty **MIESIĘCZNE** po **50\$000**. Kto chce sprowadzić fa

Jacob Nisker

milję do Brazylii niech się zgłosi do **Bua Saldanha Marinho N. 159** — **Curityba**. Wstęp

Słynne Lekarstwo

odznaczone medalami honorowymi i złotymi na wystawie w Pernambuco

Balsamo S-ta Helena

Zamiast plastrów używajcie tylko lekarstwa

Balsamo Santa Helena

Lekarstwo **BALSAMO SANTA HELENA**

działa zawsze z zupełnym skutkiem.

Lekarstwo BALSAMO SANTA HELENA leczy radykalnie:
Reumatyzm, bóle piersiowe, bóle zębów, bóle uszu,
bóle gardła, newralgję, kolki, świeże rany i ukąszenia
przez jadowite owady.

Według uznania licznych lekarzy z których podajemy tylko nam znajomych: **D RA WIRMOND LIMA** z Domu Zdrowia w Rio i **D-RA ALOEU FERREIRA** Profesora Uniwersytetu Parany; obaj wyżej wzmiankowani poświadczają, że lekarstwo **BALSAMO SANTA HELENA** działa bez wątpienia skutecznie.

Sposób używania lekarstwa **Balsamo Santa Helena**: Daje się jedną flaszeczkę **BALSAMO SANTA HELENA** do pół litra wody gorącej i rozcieńcza się je. Następnie przykładą się do ran. Części ciała obolałe, nie zranione, smaruje się czystym lekarstwem.

Lekarstwo BALSAMO S-TA HELENA nie jest do picia.

Podajemy z całych tysięcy tylko parę przykładów skutecznego działania tego lekarstwa: Pewien człowiek cierpiał 17 lat na reumatyzm i nie mógł chodzić, po użyciu tego lekarstwa wyzdrowiał.

Pewien miernik rzekł się posady z powodu reumatyzmu, po zażyciu lekarstwa **BALSAMO SANTA HELENA** wyzdrowiał.

Pewna nauczycielka cierpiała pięć lat na bóle uszu. po użyciu lekarstwa **BALSAMO SANTA HELENA** wyzdrowiała.

Lekarstwo **BALSAMO SANTA HELENA** można nabyć w każdej Aptece.

ZACHOWAJCIE SOBIE TEN CENNY PRZEPIS TEGO LEKARSTWA.